

Sestrinski glasnik/Nursing Journal uvršten je u portal hrvatskih znanstvenih časopisa – HRČAK

Sestrinski Glasnik / Nursing Journal is included in the Croatian scientific journals portal – HRČAK

Višnja Vičić Hudorović

Glavna i odgovorna urednica Sestrinskoga glasnika - Nursing Journal
Editor-in-Chief of Nursing Journal

Received June 9th 2013;

Accepted June 10th 2013

Ključne riječi: sestrinski glasnik • znanstveni časopis • sestrinstvo • HRČAK

Kratki naslov: Sestrinski glasnik i HRČAK

Keywords: Nursing Journal • scientific journal • nursing • HRČAK

Running head: The Nursing Journal and HRČAK

U suradnji sa Sveučilišnim računskim centrom [SRCE] i Hrvatskim informacijskim i dokumentacijskim društvom [HIDD], 2006. godine izrađen je središnji portal hrvatskih znanstvenih časopisa [HRČAK] [Slika 1].

HRČAK nudi pristup ka 168 digitalnih inačica hrvatskih znanstvenih i stručnih časopisa koji slijede inicijativu otvorenog pristupa [engl- open access-**OA**] i podupiru razmjenu meta-podataka prema OAI PMH protokolu [Protocol for Metadata Harvesting-**OAI PMH**] [1].

Otvoreni pristup

Prema definiciji koju donosi Budimpeštanska inicijativa iz 2002.godine [Budapest Open Access Initiative – **BOAI**], "otvoreni pristup" [engl. open access-**OA**] znanstvenoj literaturi podrazumijeva "slobodnu dostupnost na javnom internetu, s time da se korisnicima dopušta čitanje, preuzimanje, umnožavanje, distribuiranje, tiskanje, pretraživanje... ili korištenje u bilo koju zakonitu svrhu, bez ikakvih financijskih, pravnih ili tehničkih prepreka... Jedino ograničenje reprodukciji i distribuciji i jedina uloga autorskopravne zaštite u tom kontekstu sastoji se u tome da se autorima osigura

nadzor nad cjelovitošću vlastitog djela, kao i pravo da ih se na ispravan način citira [2,3] Treba još naglasiti da se "otvoreni pristup" zahtijeva samo za znanstvenu literaturu koju autori inače objavljuju, odnosno daju na korištenje izdavačima i čitateljima bez ikakve novčane naknade. To su ponajprije recenzirani radovi iz znanstvenih časopisa, radovi u zbornicima, ali i svi nerecenzirani radovi koje znanstvenici žele učiniti online dostupnima.

Kako bi se postigao otvoreni pristup svoj znanstvenoj literaturi, predložene su dvije komplementarne strategije, i to:

Ad 1] Samo-arhiviranje i izgradnja mreže institucionalnih ili disciplinarnih repozitorija znanstvenih radova;

Ad 2] Stvaranje novih otvoreno dostupnih časopisa ili pretvaranje starih časopisa s pretplatom u otvoreno dostupne časopise.

Primarni cilj projekta HRČAK je izdavačima znanstvenih i stručnih časopisa u Republici Hrvatskoj [RH] osigurati mrežni alat za izradu elektroničkog časopisa. Trenutno HRČAK sadrži više od 23.000 članaka s cjelovitim tekstom koje redovito preuzimaju i drugi tematski i interdisciplinarni OA repozitoriji [OAIster, Base, Google Scholar, Scopus i sl.].

Otvoreno dostupni časopis [OA] je časopis koji nudi sve svoje cjelovite radove na mreži, bez odgode, a za to ne naplaćuje niti čitateljima niti njihovim institucijama. Umjesto pretplata, otvoreno dostupni časopisi koriste druge modele financiranja – svoje troškove pokrivaju donacijama sponzora, sredstvima strukovnih i znanstvenih udruženja ili sveučilišta, profitom od reklama ili naknadama koje plaćaju autori za objavljivanje svojih tekstova. Moguće je također da časopis prodaje svoju tiskano izdanje, ali dozvoljava otvoreni pristup mrežnoj inačici [4].

Autor za korespondenciju/Corresponding author:

Višnja Vičić Hudorović, PSE
Nursing school Vrapče, Zagreb, Bolnička cesta 32
Tel: +385-1-34 83 662
Fax: +385-1-34 83 662
E-mail: visnja.vicic-hudorovic@skole.hr

Hrčak
Portal znanstvenih časopisa Republike Hrvatske

Početna stranica
Abecedni popis časopisa

Časopisi po područjima
Prirodne znanosti
Tehničke znanosti
Biomedicina i zdravstvo
Biotehničke znanosti
Društvene znanosti
Humanističke znanosti

Uredništva
Posjećenost časopisa
Prijava novog časopisa

Autori
Prijava radova

O Hrčku
Hrčak je centralni portal koji na jednom mjestu okuplja hrvatske znanstvene i stručne časopise koji nude otvoreni pristup svojim radovima ili minimalno bibliografskim podacima i sažecima svojih radova (više).

O Hrčku:
• za uredništva časopisa (upute, etički kodeks)
• krajnje korisnike.

Trenutno u Hrčku:
Časopisa: 335
Brojeva (sveščića) časopisa: 7596
Priloga (samo bibliografski podaci): 5408
Priloga (bibliografski podaci i puni tekst): 95265

Portal Hrčak izrađen i radi uz potporu Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, realiziran je u Srcu, a osnovna ideja potekla je iz Hrvatskog informacijskog i dokumentacijskog društva.

Za opći izgled i funkcionalnost portala te sigurnost podataka odgovara projektni tim HRČAK, a za sadržaj, ažurnost i točnost podataka unutar noiedinon naslova odnnovara redakcia svakog časopisa.

Za tehnička pitanja u vezi portala **funkcionalnost: functionality** [Disable](#) a vezane uz pojedine časopise ili izdavače koristite kontakte objavljene na naslovnici svakog časopisa.

Pretraživanje članaka
traži ▶
Napredno pretraživanje
Upute za pretraživanje

Moj profil
Registracija novih korisnika
Korisnička oznaka (email)
Lozinka
prijava ▶
Zaboravili ste lozinku?

OPEN ARCHIVES
OALster
Scientific Commons
BASE

Srce

SLIKA [1] Sučelje- Portal znanstvenih časopisa Republike Hrvatske- Hrčak

U Hrčku je danas uvršteno 335 časopisa, 7596 brojeva [sveščića] časopisa, 5408 priloga [bibliografski podaci], 95265 priloga [samo bibliografski podaci i puni tekst].

Potrebna poboljšanja

Članovi projektnog tima iz Srca [Miroslav Milinović (voditelj), Draženko Celjak, Nino Katić, Nebojša Topolščak], i članovi projektnog tima iz HID-a [Tibor Toth, Mirjana Mihalić, Jadranka Stojanovski, Iva Melinščak Zlodi], iznalaze 9 čimbenika u svrhu poboljšanja koji su potrebiti za unapređenje točnosti, transparentnost i korisnost baza podataka [5], i to:

Ad 1] implementacija zajedničkog europskog znanstvenog informacijskog formata [Common European Research Information Format, **CERIF**], standarda razvijenog u Europskoj Uniji, koji omogućuje pohranu i razmjenu podataka između različitih znanstvenih informacijskih sustava [world wide web, grid];

Ad 2] potaknuti ustanove, voditelje projekata i znanstvenike za korištenje podataka iz Hrvatskog znanstvenog portala na svojim mrežnim stranicama:

Ad 3] uspostava interoperabilnosti postojećih baza podataka uz pomoć implementacije standarda;

Ad 4] omogućivanje lakšeg preuzimanje podataka za različite repozitorije, baze podataka i pretraživače podržavanjem međunarodnih standarda [XML, OAI PMH i sl.];

Ad 5] unapređenje postojećeg dizajna korisničkog sučelja;

Ad 6] mogućnost ugrađivanja poveznica na cjelovite tekstove članaka koji se nalaze u postojećim neprofitnim i komercijalnim bazama podataka i zbirkama časopisa [Web of Science, Scopus, ScienceDirect, Hrčak i sl.];

Ad 7] poboljšanje i pojednostavljenje unosa - potpunog ili djelomičnog učitavanja bibliografskih podataka iz postojećih i dostupnih izvora.

Ad 8] Točnost podataka mora se značajno poboljšati, i to uporabom normativnih kontrola

te kontinuiranim praćenjem unesenih podataka od strane knjižnica, matičnih ustanova, ovlaštenih timova znanstvenika iz različitih znanstvenih polja/grana. Znanstvenici kao osiguravatelji podataka trebaju povećati stupanj odgovornosti za njihovu točnost, a matične znanstvene ustanove trebaju imati verificirane mehanizme za ocjenjivanje unesenih podataka;

ad 9] Potrebno je donijeti zakoniti regulacijske dokumente koji će se prihvatiti u svim znanstvenim i visokoškolskim ustanovama, a koji definiraju slijedeće čimbenike, i to:

odgovornost za podatke; metode za potvrđivanja podataka; kategorije publikacija [članci iz časopisa, knjige, kongresni sažetci, i sl.].

Budućnost

U budućnosti HRČAK bi trebao obuhvaćati značajan broj interoperabilnih baza podataka koje će sadržavati podatke o znanstvenim ishodima, znanstvenim projektima, znanstvenicima, dostupnim izvorima financiranja, znanstvenoj opremi, kao i drugim podacima značajnim za znanost i obrazovanje u RH. Značajan broj podataka će se preuzimati iz dostupnih repozitorija znanstvenih i obrazovnih ustanova [OAI MHP] koji bi se trebali uspostaviti u cijeloj znanstvenoj i akademskoj zajednici u RH.

Repozitoriji ustanova će prikupljati sve podatke važne za ustanove, uključujući cjelovite tekstove, skupine mjernih podataka, multimedijalne materijale, itd. Navedeni podatci biti će dostupni preko jedinstvenog sučelja [HRČAK], integrirani, ujedinjeni, obrađeni s dodatnom vrijednošću te dostupni općoj društvenoj zajednici [6].

Danas, Hrčak nema nikakvu značajnost prilikom odlučivanja proizvođača [npr. Elsevier, Thomson, Ebsco i sl.] koje će hrvatske časopise indeksirati. Za Scopus i [Web of Science-**WoS**] znamo da časopis mora aplicirati i proći dugotrajan prosudbeni postupak, dok se neki drugi proizvođač sami javljaju uredništvu časopisa za koji su zainteresirani da bude uključen u bazu podataka.

Kriteriji prosudbe za uključivanje časopisa u međunarodne baze podataka su rigorozni, a najznačajniji čimbenik je redovitost izlazenja časopisa.

Jednostavnije, časopis može imati zadovoljavajuću kvalitetu, ali ako je izlazenje istoga neredovito časopis neće zadovoljiti postupak prosudbe.

Prisustvo časopisa u HRČKU povećava njegove šanse za indeksiranje od strane drugih proizvođača, i to stoga jer je vidljiviji i dostupniji. Upravo stoga je postupak indeksiranja časopisa značajno pojednostavljen.

Časopis *Sestrinski glasnik/Nursing Journal* uključen je u HRČAK u tijeku mjeseca travnja 2013. godine [Volumen 18; broj 1], a do dana 31. svibnja zabilježena je posjećenost od 2.090.

Uredništvo časopisa *Sestrinski glasnik* trajno radi na poboljšanju vrednovanja hrvatskog znanstvenog izdavaštva iz područja znanosti o sestrištvu, te nastoji povećati čitavnost [posljedično i citiranost], kao i povećanje kvalitete časopisa u svrhu dostizanja standarda međunarodnih baza podataka.

Literatura / References

- [1] Stojanovski J, Petrak J, Macan B. The Croatian national open access journal platform Learned Publishing. 2009;22(4):263-273.
- [2] Macan B, Pikić A, Mayer M. Međunarodna orijentacija hrvatskih časopisa s područja društvenih i humanističkih znanosti i umjetničkih područja indeksiranih u bazi podataka Web of Science. Društvena istraživanja. 2012;21 (2 (116)):505-521.
- [3] Bewick L, Corral S. Developing librarians as teachers: A study of their pedagogical knowledge. // Journal of Librarianship and Information Science. 2010; 42, 2, 97-110.
- [4] Stojanovski J, Petrak J, Macan B. The Croatian national open access journal platform. Learned Publishing, 2009; 22 (4). 263-273.
- [5] Sambunjak D, Huic M, Hren D, Katic M, Marusic A, Marusic M. National vs. international journals: views of medical professionals in Croatia. Learned Publishing. 2009;22: 57-70. <http://dx.doi.org/10.1087/095315108X378785>
- [6] Macan B, Stojanovski J. 2008. Analiza novčane potpore Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa hrvatskim znanstvenim časopisima [Analysis of the Financial Support by the Croatian Ministry of Science, Education and Sports to Croatian Scientific Journals]. Kemija u industriji. 2008; 57: 115-22.